

Εκρηξη Ψυχής

Γράφει
ο Φρέντος
Γερμανός

Γα ήθελα να δω την περίπτωση της Βούλας Πατουλίδου όχι από αθλητική σκοπιά - όπως την είδαν οι ειδικοί. Ούτε από εθνική, όπως την είδαμε όλοι.

Θα ήθελα να τη δω, ανθρώπινα, μέσα στο ελληνικό κάδρο ενός αιώνα. Θα ήθελα να τη δω όπως ακριβώς το λέει κι ο τίτλος του κομματιού.

Σαν μια έκρηξη ψυχής...

Τιατί, από στενά αθλητική άποψη, είναι ίσως αστειό να συγκρίνουμε τη νίκη της κοπέλας αυτής, με τη νίκη του Σπύρου Λούη στα 1896 ή του Τσικλητήρα στα 1912.

Οι Ολυμπιάδες τότε δεν ήταν οι αθλητικές ζούγκλες που είναι σήμερα. Ήταν, περισσότερο, τουριστικές ατραξιόν. Η ολυμπιακή ιδέα έψαχνε να βρει, ακόμα, το δρόμο της που θα τον έχανε, αργότερα, οριστικά.

Στο μαραθώνιο του 1896 είχαν τρέξει 30-40 Έλληνες, που ήταν τόσο δρομείς όσο ήταν κι ο τελικός νικητής - ο πωλητής νερού Σπύρος Λούης! Οι αντίπαλοί τους ήταν μια δωδεκάδα ξένοι, οι μισοί απ' τους οποίους θα μπορούσαν να θεωρηθούν αθώοι περιηγητές. Σύμφωνα με το νόμο των πιθανοτήτων, ήταν λογικό να νικήσει Έλληνας. Άλλωστε και ο δεύτερος νικητής, μετά τον Λούη, ήταν Έλληνας. Όπως και ο τρίτος.

Η αθλητική μυθολογία, όμως, απαιτούσε να θυμόμαστε, ως τώρα,

μόνο τη νίκη του Λούη. Μας βόλευε εθνικά. Ήταν ο ένας που είχε νικήσει τους ξένους!

Η νίκη του Τσικλητήρα στα 1912 είχε γίνει στο μήκος άνευ φόρας.

Ένα αγώνισμα - μπουτζί που καταργήθηκε αργότερα. Τότε, ακόμα, οι ολυμπιακοί πατέρες είχαν το θάρρος να καταργούν τα αγωνίσματα - μπουτζί. Τώρα, που θριαμβεύει το πνεύμα της «Κόκα Κόλα», οι μπουτζί στις Ολυμπιάδες αυξάνονται και πληθύνονται σαν την άμμο της θάλασσας. Πειράζει που αρέσει στους Αμερικανούς ν' ακούνε, συχνά, τον εθνικό τους ύμνο;

Ερχόμαστε στην κοπέλα που έτρεξε το βράδυ της Πέμπτης: Τι σχέση έχει, από αθλητική πάντα άποψη, αυτό που έκανε με τη νίκη του Λούη ή με τη νίκη του Τσικλητήρα; Η Πατουλίδου είχε ν' αναμετρηθεί με πενήντα θηρία απ' όλο τον κόσμο. Με μαύρες γαζέλες από την Αμερική και μελαφές αντιλόπες από την Κούβα. Με αθλήτριες - κομπιούτερ. Με αναβολικά που δεν ανιχνεύονται - ούτε θ' ανιχνευτούν ποτέ.

Ουσιαστικά, εκείνη την ώρα, στις οχτώ το βράδυ της Πέμπτης, το κορίτσι από τη Φλώρινα ήταν μια πρόκληση στην ολυμπιακή ιδέα - όπως κατάντησε, βέβαια, η ολυμπιακή ιδέα.

Ένα κορίτσι, από τη Φλώρινα, ολομόναχο στο βατήρα των εκατό μέτρων. Ολομόναχο στο ολυμπιακό στάδιο της Βαρκελώνης.

Δηλαδή, ολομόναχο στον κόσμο...

Και νίκησε. Κόντρα στις σκοπιμότητες, κόντρα στο σύστημα, κόντρα στα αναβολικά. Γιατί απλούστατα, κάποια στιγμή, ο άνθρωπος θα νικά πάντα. Το είπε ο Φόκνερ όταν πήρε το Νόμπελ στα 1950: «Ο άνθρωπος δεν απέτυχε».

Κι εδώ, ξεχνώντας πια τα ρεκόρ και τ' αναβολικά, μπορούμε να δούμε τη Βούλα Πατουλίδου παρέα με τον Σπύρο Λούη. Και, για να μην είναι πολύ μοναχική η συντροφιά, θα 'θελα να προσθέσω και τον Στέλιο Κυριακίδη.

«Εκρηξη ψυχής!»
Είναι η μαγική αλήθεια που ενώνει αυτά τα τρία πλάσματα στο ελληνικό κάδρο ενός αιώνα.

Όταν ο Σπύρος Λούης νικούσε στο μαραθώνιο του 1896, ο τόπος ζούσε μια εποχή ταπεινώσης. Τρία χρόνια νωρίτερα είχε κηρυχθεί η εθνική πτώχευση - σε ένα χρόνο θα ερχόταν ο πόλεμος του '97. Είμαστε μια ρημαγμένη χώρα. «Τρέξε Σπύρο για την Ελλάδα» φώναζε ο κόσμος που είχε γεμίσει τα σαράντα δύο χιλιόμετρα από το Μαραθώνα ως το Στάδιο. Κι ο νερούλης από το Μαρούσι, που είχε αποτύχει την προηγούμενη μέρα στον προκριματικό του μαραθώνιου, έτρεξε για την Ελλάδα. Για το Μαρούσι και την περηφάνια του. Εσφίξε τα χέρια του, όπως πάνω - κάτω είδαμε να τα σφίγγει το βράδυ της Πέμπτης το κορίτσι από τη Φλώρινα, κι έγινε, πρώτη και τελευταία φορά στη ζωή του, δρομέας - εκείνο το μεσημέρι, στις 29 Μαρτίου του 1896.

Δεν ξανάτρεξε από τότε. Ήταν μια έκρηξη ψυχής.

Μισό αιώνα αργότερα θα ερχόταν η σειρά του Στέλιου Κυριακίδη: «του τρελού Έλληνα», όπως τον είχαν βαφτίσει οι Αμερικανοί δημοσιογράφοι στη Βοστώνη, το 1946.

Πάλι το ντεκόρ ήταν το ίδιο. Η χώρα ήταν ρημαγμένη από τον πόλεμο και την Κατοχή. Κι ο Κυριακίδης - ρημαγμένος κι αυτός. Τέσσερα χρόνια ζούσε τρώγοντας λαχανίδες. Λαχανίδα το μεσημέρι και το απόγευμα προπόνηση στο Γαλάτσι: «Όταν απελευθερωθούμε θα τρέξω στη Βοστώνη» έλεγε στη γυναίκα του, ο πεισματάρης δρομέας από τη Λεμεσό.

Κι έτρεξε. Παίρνοντας δανεικά από δω κι από εκεί μάζεψε τα λεφτά για το ταξίδι. Τριάντα ώρες πτήση με στρατιωτικό αεροπλάνο! «Τρέξε Στέλιο για την Ελλάδα» τον φώναζαν, κλαίγοντας, οι ομογενείς από τα πεζοδρόμια της Βοστώνης, όπως πάνω - κάτω φώναζαν και στον Λούη, μισό αιώνα νωρίτερα οι Αθηναίοι του 1896.

Κι ο κατοχικός μαραθωνοδρόμος, που ήταν πετσί και κόκαλο απ' τις λαχανίδες τεσσάρων χρόνων, έτρεξε για την Ελλάδα. Για τη Λεμεσό - και την περηφάνια του.

Ήταν μια έκρηξη ψυχής.

Τρέξε Σπύρο για την Ελλάδα. Τρέξε Στέλιο για την Ελλάδα. Τρέξε Βούλα για την Ελλάδα.

Πώς να μην ενδώσει αυτά τα τρία πλάσματα μέσα στο ελληνικό κάδρο ενός αιώνα; Θα 'λεγε κανείς ότι

ενώνονται από μόνα τους.

Το ντεκόρ είναι και σήμερα πάνω - κάτω το ίδιο. Είμαστε πάλι μια ρημαγμένη χώρα κι ας μη φαίνονται, σε πρώτο πλάνο, τα ερείπια. Η πολιτική μας, τα Σκόπια, η οικονομία μας, το Κυπριακό - όλα ρημαγμένα. Το υποκατάστημα της Ευρώπης! Με προοπτική να εξελιχθούμε σε περίπτερο...

«Με αγρίεψε η υπερηφάνια τους!»
είπε το κορίτσι από τη Φλώρινα για τις Αμερικανίδες και τις Ευρωπαίες αθλήτριες που στάθηκαν πλάι της, στην αφετηρία των προκριματικών, την προηγούμενη μέρα.

Αυτό ήταν το λάθος τους. Δεν έπρεπε να την αγριέψουν. Μέσα σε είκοσι τέσσερις ώρες, η κομπάρσα έγινε πρωταγωνίστρια: «Τρέξε Βούλα για την Ελλάδα!» της φώναζαν εκατομμύρια άνθρωποι το βράδυ της Πέμπτης, βλέποντάς τη να ητπάει, σαν ελάφι, τα εμπόδια και να ορμάει, μανιασμένη, προς το τέραμα λες και ορμούσε να πάρει την Πόλη!

Κι η Βούλα έτρεξε για την Ελλάδα. Σαν ελάφι πλάι σε επτά μηχανές που ήταν προγραμματισμένες, από εδώ και μερικούς μήνες, να νικήσουν. Ετρεξε για τη Φλώρινα και για την περηφάνια της.

Για τη Μακεδονία - και για το δάκρυ μας.

Ήταν μια έκρηξη ψυχής...

Να 'σαι καλά κορίτσι μου. Ξανάφερες το χαμόγελο σ' έναν τόπο που είχε ξεχάσει να χαμογελάει.

Ακόμα και το Μάστριχτ χαμογέλασε, την Πέμπτη το βράδυ...